

Звернення Національної Академії наук України до Кабінету Міністрів України щодо виходу України з Об'єднаного інституту ядерних досліджень (ОІЯД)

Трагічні події в Україні, спричинені нічим не спровокованим збройним вторгненням військ Російської Федерації на територію нашої країни 24 лютого ц.р., викликали співчуття й відгук наукової спільноти в усьому світі. НАН України отримала величезну кількість листів від міжнародних наукових організацій, об'єднань, дослідницьких центрів, зарубіжних академій наук, окремих вчених і просто людей доброї волі, які засудили російську військову агресію проти мирної країни й висловили свою підтримку Національній академії наук України та всьому народові України.

На тлі такої одностайної підтримки з боку зарубіжних колег уся наукова спільнота України глибоко розчарована позицією Об'єднаного інституту ядерних досліджень (ОІЯД), керівництво якого у цей важкий для нас період ані не засудило війни, ані не закликала до зупинення насильства, припинення бомбардувань мирних міст і руйнування цивільної, зокрема наукової, інфраструктури, та не підтримало постійну країну-учасницю ОІЯД – Україну, наших громадян та нашу державу.

Поза сумнівом, наука має бути незалежною від політичної кон'юнктури. Але війна, в якій вбивають мирних жителів, зокрема дітей, у якій агресор випробовує нові види озброєнь й застосовує зброю масового знищення проти мирних населених пунктів і соціальної інфраструктури, це ніяка не політика.

Під загрозою опинилися мирні ядерні об'єкти енергетичної, наукової інфраструктури, руйнування яких може призвести до техногенної та екологічної катастрофи не лише регіонального, а й глобального масштабу. Під обстріли ворога потрапила унікальна ядерна установка Харківського фізико-технічного інституту, яка використовується для ядерно-фізичних і матеріалознавчих досліджень, а також для створення медичних ізотопів.

У науки немає меж, але є цінності, людська мораль та загальноприйняті норми сучасної цивілізації. І жодна організація, яка декларує, що сповідує гуманістичні ідеали й принципи, не може залишатись осторонь таких проявів варварства, насильства та геноциду. Наприклад, Рада міжнародного дослідницького центру Європейської організації з ядерних досліджень (ЦЕРН) засудила варварські дії Росії й ухвалила рішення про припинення участі вчених організації в усіх наукових комітетах установ, розташованих на території Російської Федерації та Республіки Білорусь, і навпаки; а також про припинення співпраці з Об'єднаним інститутом ядерних досліджень і призупинення свого статусу спостерігача при Раді ОІЯД.

Сьогодні, у важку хвилину загарбницької війни з боку РФ, Національна академія наук України не отримала від ОІЯД не лише жодної підтримки, а й бодай слів співчуття та солідарності. Вважаємо, що така аморфна позиція ОІЯД є проявом перебування цього міжнародного центру під впливом політичного керівництва окремих країн, представники яких сьогодні відіграють ключову роль у діяльності Інституту.

Враховуючи всі ці обставини, ми вважаємо, що Україна далі не може перебувати у складі організації, байдужої до долі своїх членів, і звертаємося до Уряду України з пропозицією щодо виходу України зі складу країн, що беруть участь у діяльності Об'єднаного інституту ядерних досліджень.